Лицем до молоді! У пошані до піонерів –

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 51. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 17-го БЕРЕЗНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 17, 1971 No. 51. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 16 березня 1971

В АМЕРИЦІ

ПЕНТАҐОН ПОРОБИВ ЗАХОДИ ДЛЯ ЗНАЧНОГО СКОРОЧЕННЯ видатків на військові потреби, завдяки чому в 1971 році буде заощаджено 270 мільйонів долярів. Для цього будуть зачинені кілька військових баз, що не належить до особливо важливих для оборони, та втратять працю круґло 24 000 військовиків і дві з половиною тисячі цивільних, які працюють для війська.

НА СТУДЕНТСЬКОМУ КЕМПУСІ УНІВЕРСИТЕТУ ПОРТО РІКО в Сан Хуані прийшло до заспокоєння, але той спокій може швидко обернутись у нові заворушення. Ще не відомо, чи університет буде скоро відкрито для навчання. На кемпусі все ще стоять понищені авта, вибито багато вікон тощо, після заворушення минулого тижня. Частина порторіканських студентів домагаються повної державної незалежности для своєї батьківщини Порто Ріко від ЗСА.

ГОЛОВНИЙ СУДДЯ НАЙВИЩОГО СУДУ ВОРРЕН БИРҐЕР запропонував, щоб частину судових справ передавати відповідним урядовим аґенціям, а Найвищий Суд мав би розглядати лише особливі випадки. Таким шляхом Найвищий Суд розвантажив би себе та зміг би оперативніше діяти.

НЮЙОРКСЬКИЙ СТЕЙТ УТРИМУВАВ та подавав допомогу в рямцях суспільної опіки в оплатах за лікування 1 мільйонові 800 тисяч осіб, витративши на них у 1970 році рекордово високу суму в 3.27 більйона долярів. Ця сума є на понад 347 мільйонів дол. вищою, ніж була в 1969 році. Найбільше фондів пішло на допомогу старшим особам, непрацездатним, на дітей без батьків та для незабезпечених економічно родин. У самому Ню Йорку за 1970 рік збільшились видатки на суспільну опіку й медичну поміч на понад 12 відсотків.

СЕНАТОР ЕДВАРД КЕННЕДІ ВИСЛОВИВ ПРИПУЩЕННЯ, що в 1970 році у В'єтнамі внаслідок боїв загинуло щонайменше 25 000 цивільних в'єтнамців, а круґло 100 тисяч осіб були поранені. Сенатор Кеннеді зробив такі підрахунки на основі офіційних повідомлень про жертви серед цивільного населення у Південному В'єтнамі.

ЗАКІНЧИВСЯ 28-ДЕННИЙ СТРАЙК РОБІТНИКІВ трьох великих компаній, які випускають металеві бідони, коробки тощо. Страйкували, домагаючись підвищення платні, 33 000 осіб, членів професійної спілки Об'єднаних Працівників сталевої промисловости Америки. Представники тієї спілки погодилися на новий трирічний контракт праці. Дотепер робітники тієї промисловости заробляли в середньому 3 дол. 60 центів за годину праці, а впродовж наступних трьох років вони зароблятимуть більше на 1 дол. 10 центів за годину.

У СВІТІ

АВТОМОБІЛЬНИЙ СТРАЙК У БРИТАНІЇ ТРИВАЄ вже поверх сім тижнів і 50.000робітників рішили в минулу неділю — продовжувати той страйк. Генрі Форд, власник автомобільної компанії, що має свою велику філію в Британії, прибув до Лондону й нараджувався з членами британського уряду. Появились газетні вістки, що Форд погрожував ліквідацією своїх фабрик у Британії з уваги на втрати внаслідку непевности на англійському ринку праці.

СОВЄТИ ЗАПЕВНЯЮТЬ про свою „добру волю" осягнути порозуміння з ЗСА на Віденській конференції про обмеження різних родів стратеґічної зброї. Голова совєтської делеґації Владимір Сємйонов, приїхавши до Відня, заявив, що він „дістав інструкції від свого уряду вести переговори в діловому й конструктивному дусі та довести їх до позитивного висліду". Але слова і діла Москви завжди одні одним заперечували.

ДО СХІДНЬОГО БЕРЛІНУ ВЕРНУВСЯ з СССР німецький комуністичний диктатор Вальтер Ульбріхт, який 5 тижнів перебув у Совєтах „на відпочинку". Перед виїздом з Москви мав ще одну нараду з своїми кремлівськими наказодавцями.

ПРЕЗИДЕНТ ТУРЕЧЧИНИ СЕЙДЕТ СУНАЙ КОНФЕРУВАВ впродовж шістьох годин з командувачами всіх родів турецьких збройних сил, які ультимативно зажадали зміни уряду, загрозивши переведенням військового перевороту. Так само він відбув довгу конференцію з лідерами всіх політичних партій, обурених тим військовим ультиматумом. Найгірше — твердять закордонні коментатори — що нема такого кандидата на нового прем'єра, який гарантував би, що він зможе мати авторитет в народі та припинити анархію, яку ширять екстремісти.

У ФРАНЦІЇ ВІДБУЛИСЯ в минулу неділю вибори до міських і громадських рад в 37.713 місцевостях. Відсотково виграли опозиційні кандидати, але обрано також найвидатніших діячів урядового табору. У Парижі урядова партія зберегла свою більшість. Соціялістичний посадник в Марсеї, Ґастон Дефер, виграв під гаслом: „коли маєте доброго посадника, то затримайте його".

У ПАКІСТАНІ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ державна криза, яка погрожує розвалом тієї 132-мільйонової магометанської держави. Лідер переможної в недавніх виборах у Східньому Пакістані, шеїх Муїбур Рахман, який здобув 288 посольських мандатів в східньо - пакістанському провінційному соймі та 167 мандатів у центральному 313-членному центральному парляменті, проголосив, що він перейме владу у Східньому Пакістані, не допустивши туди присланих з Західнього Пакістану урядовців. Одним із перших його розпорядків було скасування податків, що йшли до каси в Західньому Пакістані. Західній і Східній Пакістан розмежовані широкою на 1.000 миль смугою Індії. Східній Пакістан постійно нарікав на ставлення до нього по-мачушиному збоку центральної влади з осідком у Західньому Пакістані.

ПОРТУҐАЛІЯ ТВЕРДИТЬ, що вона завдала в своїй африканській колонії Мозамбіку вирішних ударів партизансько - повстанському рухові тубільців, яким допомагає сусідня чорна Танзанія. Портуґальське військо буцімто перерізало шляхи постачання партизанам з Танзанії та зайняло укріплені партизанські бази в горах. Але портуґальське військове командування признає, що трудно буде зберегти Мозамбік при Портуґалії, коли в самій портуґалії буде продовжуватися і посилюватись ліберальний рух — проти колоніяльної політики портуґальського уряду.

У СОТІ РОКОВИНИ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

14 травня 1971 р. сповниться сто років з дня народження українського видатного письменника, співця української землі та українського селянина, — Василя Стефаника. Не тільки українська, але й чужинні літератури не мають багато творів, у яких з такою силою виявлялася б любов і пошана до землі та її працівників, а які рівнялися б з творами Стефаника. У всесвітній літературі місце його поруч Еміля Золі, Владислава Реймонта, Кнута Гамсуна та Петра Розеґґера. В українській літературі Стефаник заговорив іменем української землі і іменем українського селянства, заговорив так, як до часу його виступу і після нього ще ніхто не говорив. В його творах український селянин і українська природа-земля сплелись в одне, суцільне, живе.

Василь Стефаник — мистець суворого, зв'язкого слова. Він перший видвигнув українського селянина в ґалерію усесвітнього селянства й перший визначив українському селянинові належне йому місце в усесвітньому письменстві. Стефаник поклав, як сам він казав, „на чорну рілю" життя „окрушки своєї пісні", яка стала піснею української землі та її синів і дочок, пісні, що залишиться безсмертною.

Українська організована громадськість в усіх країнах свого поселення за межами України повинна належно відзначити 100-річчя з дня народження Василя Стефаника. В рамках святкувань треба подбати про поширення його творів і, що найважливіше, — познайомити з його творчістю українське молоде покоління, яке вже виросло далеко від тієї землі, що її він оспівував. На українській сцені повинні бути виведені такі драматизовані твори Стефаника як „Сини" та „Земля", українська публіка повинна знову побачити інсценізацію його інших новель.

Комісія для справ культури Секретаріяту СКВУ звертається до всього українського громадянства за межами України на протязі 1971 року достойно та гідно вшанувати пам'ять великого письменника української землі.

Ню Йорк, 15 березня 1971

КОМІСІЯ ДЛЯ СПРАВ КУЛЬТУРИ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

Палатно-сенатська конференція схвалила підвишку пенсій Соціяльного Забезпечення

Вашинґтон. — В понеділок 15 березня ц.р. спільна палатно - сенатська конференція затвердила прийняту вже Сенатом підвишку пенсій Соціяльного Забезпечення на 10 відсотків, але ж відкинула пропоноване Сенатом встановлення мінімальної пенсії в 100 долярів для окремих осіб і 150 дол. для подружжя. Цим останнім своїм рішенням конференція зменшила пропоновану загальну суму витрат на збільшення пенсій Соціяльного Забезпечення, яке мало б охопити 26 мільйонів осіб, з 5.5 більйона дол. до 3.6 більйона долярів. Остаточне схвалення Конґресом мало б відбутися ще цього тижня. Згідно з версією конференційного законопроєкту, мінімальна пенсія для окремих осіб буде збільшена на 10 відсотків з 64 дол. до 70.40 дол. і подруж з 96 до 105.60 дол. Збільшення діятиме ретроактивно, від 1 січня 1971 року. Виплата збільшених пенсій мала б початися з червня цього року. Додаткові суми за попередні місяці будуть виплачені з кінцем червня. Водночас із цим палатно-сенатська конференція провела ще одну зміну в сенатській версії законопроєкту, зменшуючи максимальну висоту додаткових позапенсійних заробітків із 2.400 дол. до 1.680 дол. річно. Якщо конференційна версія буде прийнята остаточно Конґресом, пересічна пенсія для окремих осіб буде підвищена з 114 дол. до 12 дол. місячно, і для подруж із 199 до 219 дол. У зв'язку з цим підвищенням пенсій Соціяльного Забезпечення усі платники податків, які заробляють понад 9 000 дол., платитимуть збільшений на 62.40 дол. податок.

В Денвері відбудеться річна конференція Американської Асоціяції для поширення славістичних студій

Як відомо вже з коротких нотаток у пресі, в днях 25-27 березня відбудеться у Денвері річна конференція американських славістів. Американська Асоціяція для поширення славістичних студій (АААСС) це найбільш впливова професійна організація славістів (біля 4 000 членів), видає відомий в наукових кругах квартальник „Славік Рев'ю", щорічник славістичної бібліографії та бюлетень для внутрішнього вжитку членства. До цієї асоціяції належить досить багато українських професорів в ЗСА і Канади і в останніх роках українці значно збільшили свою діяльність на річних та реґіональних з'їздах Асоціяції. Варто пригадати, що минулорічний з'їзд відбувся в Коломбусі з участю біля 40 українських професорів. Чотирьох українців виступало з доповідями на окремих сесіях, в рямках з'їзду відбулась також окрема зустріч українських учасників та намічено деякі пляни на майбутнє. З преси вже відомо, що в рямках Асоціяції створено окремий комітет для вивчення національного питання в СССР і інших країнах Східньої Европи, як також Українське Історичне Товариство вирішило приступити до активної співпраці з Асоціяцією з метою запізнати наших американських колеґ з актуальною проблематикою української історичної науки.

Програма Денверської конференції ці раніше намічені пляни частинно реалізує і в рямках цьогорічного з'їзду передбачено ряд сесій, які матимуть безпосереднє відношення до питання вивчення українознавства не тільки у внутрішній праці Асоціяції, але також шляхом окремих публікацій, в університетських програмах, тощо. І так, з рамени Українського Історичного Товариства відбудеться окрема сесія присвячена дискусії про „Стан і перспективи українознавчих студій в американських і канадійських університетах", на якій сімох дискутантів з ЗСА і Канади обговорюватимуть окремі аспекти цього важливого для української діяспори питання. Це мабуть вперше в рямках загального з'їзду славістів відбувається подібна імпреза і можна тут ще додати, що до участі зголосилось вже деяке число аме-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З Москви призначили українця амбасадором до Букарешту, білоруса — до Варшави

Москва. Уряд СССР провів низку змін на становищах совєтських амбасадорів в сателітних країнах Центральної і Східньої Европи. Амбасадором Москви до Букарешту в Румунії призначено в понеділок 15 березня ц. р. провідного діяча ЛКСМУ (комсомолу України) і КПУ Василя Івановича Дрозденка. Минулого тижня в четвер 11 березня найменовано на совєтського амбасадора до Варшави білоруського комуніста Станіслава А. Пілотовіча. Дотеперішній амбасадор до Букарешту Александер В. Басов, член ЦК КПСС, який перебував там від 1965 року, відкликаний „у зв'язку з переходом на іншу роботу". Так же само відкликаний із Варшави Аверкій Б. Арістов, також член ЦК КПСС. Водночас із цим повідомляють із Центральної Европи, що Москва відкликала дотеперішнього свого амбасадора до Праги Степана В. Червоненка, родом українця, який займав це становище з 1965 року і відіграв вирішну ролю у проведенні совєтської агресії на Чехо-Словаччину і в ліквідації режиму Дубчека, і з Будапешту на Угорщині Фйодора Тітова, який перебував там з 1966 року. Нових амбасадорів на місце Червоненка і Тітова покищо не призначено. Найменований на амбасадора СССР в Румунії Василь Іванович Дрозденко, народжений на Сумщині 1924 року, за фахом інженер, член КПСС з 1944 р., кандидат в члени Президії ЦК КПУкраїни, займав востаннє становище першого секретаря Київського промислового обкому КПУ. В 1955-1960 роках Дрозденко був першим секретарем Центрального Комітету Ленінської Комуністичної Спілки Молоді України (ЛКСМУ), в 1960-1962 першим секретарем Київського міському КПУ і в 1962 р. першим секретарем Київського обкому КПУ. Ніякого повідомлення про причини всіх цих змін на становищах амбасадорів не опубліковано.

ЗСА скасували обмеження в подорожах до Комуністичного Китаю

Вашинґтон. — Американський Уряд скасував з днем 15 березня ц. р. заборону виїздити до Комуністичного Китаю без окремого дозволу від Державного Департаменту. Надалі можна виїздити туди кожному, хто має закордонний пашпорт, і можна подаватись на пашпорт з ціллю виїхати до Комуністичного Китаю так, як до будь котрої іншої країни у світі. Практично це не має великого значення, бо за минулого півтори року Державний Департамент видав круґло одній тисячі осіб дозвіл на подорож до Комуністичного Китаю, якщо той дасть візу на в'їзд, але Пейпінґ уділив таку візу тільки трьом особам. Все ж, теперішнє відкриття воріт до Комуністичного Китаю збоку Америки є дальшим доказом американської „доброї волі" та бажання поліпшити відносини між Вашинґтоном і Пейпінґом. Автоматично погіршуються відносини між ЗСА і Вільним Китаєм з осідком на Тайвані (Формозі). Американська дипломатія заходиться, щоб відновились спорадичні зустрічі й наради комуно-китайського й американського амбасадорів у Варшаві. Це був одинокий безпосередній контакт між представниками цих двох держав. Остання така конференція відбулася 20 лютого 1970 р.

Шпигун польського комуністичного режиму виступив у Варшаві з ревеляціями про Радіо „Вільна Европа"

Варшава. — В середу минулого тижня тут відбулася з участю понад 100 журналістів, місцевих і закордонних, пресова конференція з виступом працівника шпигунської служби міністерства внутрішніх справ Польщі Анджея Чеховіча, який був відряджений своїми шефами для „праці" в польському відділі Радіо „Вільна Европа" у Мюнхені, що обслуговує своїми інформаціями країни Центральної і Східньої Европи, зокрема ЧСР, Польщу, Угорщину й Румунію. Діє ця радіостація з допомогою приватних дотацій і пожертв, як також з підтримкою американських урядових установ таких, як Центральна Розвідча Аґенція (Сі-Ай-Ей). Виступаючи на пресовій конференції, А. Чеховіч, який має 33 роки, заявив, що Радіо „Вільна Европа" — це шпиґунська установа з метою підривання комуністичного ладу в Польщі і що він, працюючи в її польському Відділі, мав змогу розкрити наявність великої сітки аґентів Радіо „Вільна Европа" у Народній Польщі. В політичних колах трактують „пресову конференцію" з Чеховичом, як чергову спробу Москви й Варшави добитися ліквідації цієї невигідної для них установи, яка інформує громадян „народних демократій" про все, що дістся там, але про що немає відомостей в офіційній пресі. Між іншим, Радіо Вільна Европа перше поінформувало громадян комуністичної Польщі про справжній перебіг і про причини грудневих робітничих заворушень в цій країні.

Канадійська Королівська Комісія Б.-Б. закінчила працю

Оттава (ОУПС). — Покликана до життя в 1963 році урядом Канади „Королівська Комісія для справ Двомовности й Двокультурности" закінчила в місяці березні ц.р. свою працю. Дня 27-го лютого відбулося в Оттаві останнє засідання цієї комісії, на якому зроблено підсумки з праці — з п'яти томів „Рапорту" й низки наукових студій — та рекомендацій урядові Канади в справі двох офіційних мов та меншинних мов і культур у цій країні (згідно з четвертим томом „Рапорту"). Як відомо, в склад Комісії входив один українець — проф. Яр. Рудницький, що в 1967 р. подав свій меншинний „Рапорт" у додатку до першого тому, в якому він рекомендував „реґіональний" (обласний) статус для української, німецької та італійської мов в Канаді та леґальне їхнє визнання в конституції країни. Ця рекомендація матиме значення в майбутньому для устійнення статусу згаданих мов у канадійській мозаїці. В 4-ому томі вся Комісія рекомендувала урядову підтримку „інших мов".

Секретар здоров'я Ричардсон мав зустріч і розмову з українцями

Зустріч у Клівленді. На фото (зліва): головний радний Українського Народного Союзу проф. Тарас Шмаґала, секретар здоров'я, освіти і доброчинности Елліотт Ричардсон та проф. д-р Михайло Пап.

Клівленд. — Президент Ніксон уже від деякого часу делеґує членів свого Уряду в різні місцевості країни, щоб вони зустрічалися з народом та з одного боку самі інформували про державні справи, а з другого боку довідувалися безпосередньо про настрої та бажання населення. В рямках цієї програми секретар здоров'я, освіти і доброчинности Елліот Ричардсон відвідав недавно Клівленд та впродовж двох днів розмовляв із суспільними діячами та провідниками цього міста. Окрему зустріч та розмову мав секретар Ричардсон з провідниками етнічних груп, в цьому і з українцями. Українську громаду на цій зустрічі репрезентували проф. д-р Михайло Пап, директор Інституту совєтських та східньо-европейських студій на університеті Джана Карролла, та проф. Тарас Шмаґала, спеціяльний асистент сенатора Тефта на стейт Огайо. Проф. Пап формально з'ясував становище етнічних груп відносно американської закордонної політики.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА У ВАШИНҐТОНІ І ПЛАСТОВА МОЛОДЬ ВШАНУВАЛИ 110 РОКОВИНИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Вашинґтон, Д.К. (О.Л-ий). — В неділю, 14 березня ц.р. біля 500 представників українських Церков, громадських установ та молодечих організацій, в тому 250 пластунів віддали поклін Кобзареві України біля його пам'ятника у столиці Америки, Вашинґтоні.

Пластовий Шевченківський Апель

Офіційне відкриття цих урочистостей попередив Святочний Пластовий Шевченківський Апель, в якому взяло участь біля 250 пластунів із пластових Станиць Вашинґтону та Філядельфії і Балтимору, що приїхали трьома автобусами зложити свій молодечий поклін Пророкові України. О 3--ій годині по полудні бунчужний Апелю ст. пл. скоб Юра Пазуняк з Філядельфії здав звіт із пластової готовости у святі командантові Апелю пл. сен. Орестові Гаврилюкові, а цей з черги станичному Пластової Станиці у Вашинґтоні пл. сен. Іванові Сосьові. Тоді пластова молодь уставилася побіч пам'ятника, а пластові прапори зайняли почесну стійку.

Всегромадські святкування

Відкрив ці святкування, що відбувались заходами Українського Конґресового Комітету Америки коротким словом голова місцевого Відділу УККА д-р Степан Курилас, який, пригадавши коротко важніші події здвигнення пам'ятника Т. Шевченкові, підкреслив зокрема тепер потребу побудови чи набуття у столиці Америки репрезентативного дому — Українського Центру. Єпископ УПЦеркви Владика Марко передав привітання

(Закінчення на стор. 4-ій)

Близько 300 осіб відвідало в першому дні 17-ту виставку ОМУА

Ню Йорк. — В неділю 14 березня ц. р. відбулася тут у ґалерії ЛМКлюбу і сусідній постійній ґалерії ОМУА, відкриття 17-ої з черги образотворчої виставки Об'єднання мистців українців в Америці. Формально відкрив висвавку голова ОМУА М. Черешньовський, який особливо привітав тих мистців, які вперше взяли участь у виставці, після чого промову про вшанування мистцями 100-річчя народин Лесі Українки та про ролю українського обазотворчого мистецтва в нинішню пору виголосив Петро Андрусів з Філядельфії. Він звернув увагу, що не тільки наукові і літературні твори служать ідейним і політичним ціллям українства, але й мистецтво. Зрозуміли це поляки і словаки, які забрали українські ікони і використовують їх тепер для пропаґування своєї культури у широкому світі, дамащо поляки і словаки — римо - католики і ніколи ікон не творили. Промовець жалівся, що нажаль наші мистці і їх творчість не знаходять належного признання у своєму суспільстві, доказом чого є, що провідні діячі з політичного та господарського світу майже не відвідують виставок і мистецьким рухом не цікавляться. Тим часом треба збірного зусилля, щоб скарби українського обазотворчого мистецтва не загинули; промовець відчитав довгий список видатних наших малярів і скульпторів, які померли на американському континенті за останніх 20 років. — 17-та виставка охоплює 56 мистців із 112 творами різної техніки і тематики. Відвідувачі отримують мистецько виготовлений каталог із численними світлинами. Зараз у першому дні виставку відвідало коло 300 осіб. Вперше появились на виставці також понад 20 активних сучасних українських мистців.

„ПРОМЕТЕЙ" ВИСТУПИТЬ У МЕНОР КОЛЕДЖІ

Дженкінтавн, Па. — Цієї неділі 21 березня у великій залі Менор Джуніор Коледжу при Факс Чейс Ровд, за яких 15 миль від Філядельфії, чоловічий хор „Прометей" під дириґуванням молодого професора музики і композитора Михайла Длябоги дасть гостинний концерт. Прибуток з концерту призначений для потребуючих студенток коледжу. Початок о 6:15 вечора, вступ для дорослих 3 дол. для студентів і молоді півтора дол.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

В страху перед народом

У Совєтському Союзі, як також в країнах „народних демократій" і навіть в комуністичних партіях Заходу щораз більше увиразнюється тенденція керівних режимно-комуністичних кіл повертатися до стосованих і випробуваних в період Сталіна методів „тоталітарного керівництва", тобто диктатури й терору. Наявна ця тенденція сьогодні особливо ж в СССР, де режимна шруба затискується в усіх ділянках життя і де ця тенденція має завершитися згідно з опінією політичних обсерваторів — встановленням уже не „колективного", а одноособового керівництва — такого, як було за Сталіна. Цією тенденцією з'ясовують також і безуспішність договорення між Західньою Німеччиною та Москвою і можливість ще глибшого розриву між цими двома державами та переходу в стан холодної війни внаслідок опозиції ворожих до зговорення із Бонном просталінських елементів у кремлівському керівництві і безупинного саботування комуністичним режимом Східньої Німеччини між Москвою і Бонном договорень.

Приходять до вирішного голосу просталінські елементи і в комуністичних „народних демократіях". Згідно з ревеляціями найновішого комуністичного втікача Иосефа Шалла, недавнього комуномадярського амбасадора в Римі, угорський, дотепер досить „ліберальний" у практиці режим Кадара буде найближчим часом змінений більш рішучим ставленцем Москви Комосіном. Москва намагається відсунути від впливу також теперішні проводи комуністичних партій у деяких країнах Заходу, особливо в Італії, провід якої засудив московську агресію в ЧССР.

Західні совєтознавці з'ясовують поворот до сталінізму страхом режимних вождів перед поневоленими народами і їх гнівом. Приклади того, як можуть потрактувати своїх вождів і виконавців їхніх доручень народні маси, дала революція на Угорщині 1956 року і грудневі заворушення в Польщі. Події в Гдині, наприклад, розвивалися куди радикальніше, як про це звітували західні кореспонденти. Учасники робітничих заворушень не тільки розвантажили призначені для Північного В'єтнаму кораблі, наладовані харчами й усяким добром, але й розірвали чотирьох совєтських моряків на куски, а шістьох вояків зненавидженої польської „безпеки" повісили. В Гданську робітники вбили 26 поліцаїв та міліціонерів і спалили їх трупи. Відбувалися заворушення під такими гаслами, як „Смерть комунізмові", „Геть комуністичну диктатуру!", „Повісити Гомулку!" Таке ж саме чекає на комуністів у кожній країні. І тому комуністичні режими посилюють терор і репресії, щоб тільки вдержатися при владі.

Культура на першому місці

Видатний український мистець і громадський діяч старшого покоління, Петро Андрусів, у своїй промові на відкритті 17-ої виставки Об'єднання Мистців в Ню Йорку звернув увагу на давно відоме, але, на жаль, промовчуване явище, що наш громадсько - політичний провід і наші господарники не доцінюють ваги мистецтва, як чинника політики. На доказ навів він прикрий, але правдивий факт, що коли у чужинців відкриття великих мистецьких виставок відбувається з участю президентів і міністрів, то у нас провідники політичного й господарського світу взагалі таких виставок не відвідують. Можна б сказати ще, що коли, наприклад, покійний Михайло Осінчук уладжував виставки своїх образів, між ними чудових ікон, мистецьких киотів, то тими найкращими зразками мистецтва з духовною тематикою наше духовенство зовсім не поцікавилося...

Розполітиковане українське суспільство ставить на другий плян свого зацікавлення науку, літературу й мистецтво, хоч не „висока політика", а власне культура є найавторитетнішим репрезентантом і найпереконливішим свідоцтвом вартости українства перед світом. Навряд чи можна вплинути на зміну міжнародної коньюнктури нашими політичними вічами й резолюціями, але можемо здобути повагу до себе і придбати приятелів українській визвольній справі творенням таких непроминальних вартостей, як поважні книжки з ділянок науки й літератури та твори образотворчого мистецтва. Існують вже книгозбірні, але на жаль, все ще не розв'язане питання — як зберегти зразки творчости наших великих малярів,які вмирають і твори яких розсіяні десь у приватних збірках, що їх власники за два-три покоління ледве чи знатимуть про авторів.

Поруч із поважними книжковими появами — твори мистецтва є найкращими „реалітетами" української вільної громади. Очевидно, від мистців теж треба вимагати, щоб вони тримали зв'язок із зорганізованими клітинами та верхівкою громади, щоб не обмежувались своїм українським геттом. Цим вони приспішили б процес ставлення громадою культури на перше місце.

В. Ткач

ХТО ВИТРИВАЛІЩИЙ — ДЕМОКРАТІЇ ЧИ ДИКТАТУРИ?

Завдання преси, беручи назагал, підбадьорювати суспільство. І тому журналісти не повинні змальовувати на чорно якихось подій, явищ чи ситуацій, щоб не створювати песимізму і настроїв безнадійности.

Це так. Але, з другого боку, працівники преси не повинні укривати перед суспільством небезпечних чи неґативних явищ, щоб не „присипляти" чуйности в громадянах і не заколисувати їх рожевими перспективами, мовляв, усе скінчиться добре. З цього приводу пригадується мені один, часто уживаний, вислів з часів Визвольної Боротьби. Його вживалося навіть у звідомленнях окремих військових частин до штабів дивізій чи армії, а саме: „становище скрутне, але настрій бадьорий..." Виходячи з цього, журналісти не мають чого страхатися описів якихось неґативних фактів чи небезпечних ситуацій, намагаючись, одначе, робити це так, щоб „настрій" на переставав бути „бадьорий"...

Коли розглядати ситуацію в різних державах демократичної частини світу, то треба прийти до висновку, що внутрішнє становище в багатьох із них справді скрутне. Під поглядом політичним, економічно - соціяльним і суспільним. І тому треба завжди пам'ятати „відвертий" вислів хитрого, але може й не в міру балакучого Хрущова, який твердив, що СССР не потребує війни, бо західньо - капіталістичний світ і без війни скінчить своє існування на кладовищі.

Країни Західньої Европи переживають тяжкі кризи, що мають різні зовнішні вияви і перебіги. В Італії не припиняються страйки, які завдають величезної шкоди тамошньому господарському життю. 11-го березня вибухла нова хвиля страйків по всій Італії. Страйкують не тільки робітники, але й працівники урядових установ. Урядові кризи відбуваються кілька розів на рік, бо досягнути порозуміння поміж урядовими партіями — християнськими демократами і соціялістами — дуже тяжко. З цього користується комуністична партія, яка підбурює до страйків і вперто чекає на перебрання уряду шляхом порозуміння з лівою частиною соціялістів.

Хвиля страйків охопила й Англію. Неспокій серед робітників посилюється намірами уряду впровадити т. зв. антистрайковий закон. Оце недавно лише закінчився страйк поштовиків, що тривав понад 40 днів і завдав дуже великої шкоди всьому життю країни, паралізуючи поштові зносини не тільки за кордоном, але й всередині країни. Труднощі внутрішньої ситуації в Англії посилюються безконечними заворушеннями в Північній Ірляндії. Там іде спір поміж католицькою і протестантською частинами населення й шириться рух за приєднання цієї провінції до Ірляндської держави. Діє нелеґальна „Ірляндська підпільна армія". Лондонський уряд змушений висилати до Північної Ірляндії реґулярні військові частини. Саме в останніх днях громадська опінія Англії порушена підступним убивством трьох англійських вояків. Цей терористичний акт приписується „Ірляндській підпільній армії".

У Франції панує тепер відносний спокій. Але є деякі симптоми, які вказують, що цей спокій може бути порушений кожного дня. Цікаво з цього приводу відмітити той факт, що від деякого часу у Франції діє нібито дуже міцна й добре зорганізована право - радикальна, фашистська організація, що носить назву „Новий Лад". Вона викликає протидію ліво - радикальних елементів, і недавно на вулицях Парижу відбулися справжні бої поміж членами „Нового Ладу" і їх лівими противниками. Поліції з трудом удалося встановити порядок.

У Західній Німеччині теж нібито панує спокій і немає заворушень ліво - настроєної молоді, як то було кілька років тому. Проте, саме тепер загострилися відносини поміж партіями урядової коаліції й опозиції. Ворожнеча поміж цими політичними силами ніколи ще не прибирала таких розмірів, як під цю пору. Їх ділять погляди як на зовнішню, так і на внутрішню політику. Партії урядової коаліції закидають опозиційній х р истиянській демократії малощо не неонацистські тенденції, а ця відповідає о б в инуваченнями вбік комунізму. Останні події в лоні правлячої соціялістичної партії, коли соціялістичний надбурмістр Мюнхену Фоґель зрезиґнував зі свого становища, мотивуючи цей крок комуністичним підмінуванням соціялістичної партії, тільки підлили оливи до вогню.

У Греції не видно кінця диктатури військовиків. На всі закиди противників диктатури грецький уряд відповідає, що, якби він відійшов, до влади на його місце прийшли б комуністи. І, можливо, що в цьому твердженні є багато рації... Неспокій панує і в Туреччині, де міцніє рух, який вимагає виходу Туреччини з оборонного союзу НАТО. Недавнє схоплення 4-ох американських вояків членами турецької т. зв. „Народно - Визвольної Армії" звернуло на себе увагу світової опінії. Після повалення військовими провідниками уряду Сулеймана Деміреля, щоб відвернути небезпеку анархії, голова Сенату зажадав переведення національного референдуму.

Лише в малих західньоевропейських країнах, як, наприклад, с к андинавських, життя проходить, либонь, нормально. Але не їм припадає реальна роля на европейському континенті. Найгірше ж те, що внутрішні потрясення мають місце якраз у тих державах, що входять у склад НАТО. Ці внутрішні

(Закінчення на стор. 4-ій)

В. С-ко

„СИБІР НЕІСХОДИМА"

(2)

В Якутську, місті з 160.000 населення, автор мав нагоду на власні очі спостерігати прогрес у ділянці будівництва нових тюрем: однією з перших бетонових споруд в цьому місці була величезна в'язниця. Є ще в Якутську кілька дослідних інститутів, університет і численні промислові підприємства, — все це в основному збудоване руками невільників.

На протязі 100.000 років земля в Сибіру вкривалася кригою, яка вліті розтоплювалась лише на поверхні. Тепер понад 60% всього Сибіру під тонким шаром ґрунту вкрита верствою льоду, „вічною мерзлотою", що подекуди сягає 1200 футів завглибшки. Це вимагає при будові домів масивних, глибоких фундаментів і значно утруднює видобування різного роду копалин.

Протягом короткого літа температура в тих краях підноситься до 80-90 ступнів Фаренгайта і сонце ніколи не заходить. Тоді крига топиться і мільярди комарів — „гнусу", докучають людям, змушуючи їх постійно носити перкалеві маски — „накомарники".

Головна проблема в розбудові промисловости Сибіру — недостача робітних рук. Щоб бодай у якійсь мірі розв'язати цю проблему, платні робітникам підвищують від 40 до 60% супроти тих, які вони дістають в европейській частині СССР. А студентів по закінченні високих шкіл призначають для праці на Сибіру, де вони мусять протягом двох років відробити свої стипендії, що їх одержали від держави. Не мають успіху пляни Москви заселити прикордонні з Китаєм райони, щоб створити там грубу людську заслону на випадок війни.

Від 1961 року новим джерелом людської сили для Сибіру стали т. зв. „паразити" — особи без постійної праці, яких адміністраційним порядком висилають туди на час від 2 до 5 років, де працюють вони за мізерну платню. В 1970 р. закон про „паразитів - тунеядців" був значно загострений, і застосовують тепер його широко також проти опозиційних елементів. Приклад: талановитий поет і перекладач Бродський, що за свої сатиричні поезії мусів три роки в Архангельській області вивозити з колгоспу гній на поля.

Не зважаючи на родючі землі в південній частині і на Далекому Сході, Сибір не може сам себе прохарчувати і живе з імпортованого з України та центральної частини Росії збіжжя.

Найслабше місце в економіці Сибіру — транспорт. Єдина Транс - Сибірська залізниця, якою треба їхати сім днів і сім ночей з Москви до Владивостоку, обслуговує лише вузьку південну смугу Сибіру, хоч останнім часом будують від неї ряд відгалужень, зокрема до Братська. Основний тоннаж всякого роду товарів, машин і продуктів переносять на собі сибірські ріки, вільні від криги лише вліті. Надолужити ці недостачі стараються большевики розбудовою численних летовищ для пасажирських і транспортових літаків та гелікоптерів.

В останній п'ятирічці на розвиток економіки Сибіру заплановано 50 більйонів долярів. Тож Москва шукає цих фондів у капіталістичних країнах. В Канаді замовляє вона трактори, в Англії — фабричні машини, в Західній Німеччині та Італії рури для перегону нафти. Окрему ролю в економічному розвитку Сибіру приділяється Японії. В Хабаровську тепер на кожному кроці можна бачити японців.

Усі плянування щодо економічного розвитку Сибіру зосереджуються в т. зв. Академгородку — „містечку науковців", філії Академії Наук СССР над рікою Об'ю, де працюють понад 1200 науковців з докторським званням. В цьому ж містечку створено середню школу, де н а в ч а ються найздібніші діти, зібрані з цілого СССР, майбутні фізики, інженери, винахідники.

„Вражає відносна інтелектуальна свобода в Академгородку, — закінчує свій огляд Ловелл Томас. — В місцевій книгарні можна купувати книжки авторів, опозиційно наставлених до режиму ,навіть „Волл Стріт Джорнел" і „Ню Йорк Таймс". В 1968 р., коли совєтські війська вдерлися були до Чехо - Словаччини, на стінах багатьох будинків Академгородка з'явились пляками, в яких гостро осуджувано цю інвазію.Справді, це містечко особливо виразно ілюструє факт, що з ним я зустрічався всюди в Сибіру: чим далі віддалаєтеся ви від Кремлю, тим з більшою симпатією ставляться підсовєтські громадяни до Америки і американців..."

**

Як згадано на початку, Ловелл Томас національним питанням в Сибіру не цікавився і тому у читача його цікавого репортажу складається враження, що заселений Сибір поспіль росіянами. А проте, навіть вроджений сибіряк, нащадок російських переселенців, вважає себе за щось відмінне від „русского" і Сибір до Росії не зараховує. Відосередні тенденції сибірського населення виразно виявились під час революції 1917 року, коли постала на тих теренах окрема Далеко - Східня республіка, а українське населення Зеленого Клину вважало цю територію частиною Української Держави.

Загальна чисельність населення Сибіру згідно з переписом 1959 р. становила 18,200.000, а разом з населенням Далекого Сходу 23,600.000. Супроти 1939 р. воно зросло на 28%. Згідно з тим переписом як українці заявили себе 700.000 осіб і як білоруси 140.000. З численних малих народів-автохтонів, що мешкають в Сибіру і належать до уральської та алтайської мовних родин, а також до палеоазійських народів, треба згадати хантів, ненців, селькупів, татар, якутів, алтайців, шорців, бурятів, евенків, нанайців, удегейців, чукчів, коряків, юкагірів, кетів, ескімосів та ін.

Пересічна густина населення Сибіру — 2 особи на квадратовий кілометр, а в найрідше залюдненому Евенкійському окрузі — 1 людина на 75 квадратних кілометрів.

Очевидно, мавши на увазі природні багатства Сибіру, його величезні простори і малочисельність населення, що сусідує з перелюдненим Китаєм із його 750,000.000 населення, де Голль свого часу і заявив на адресу московських володарів: „Китайці виженуть вас з Сибіру"

Любов Коленська

СЕЛЯНСЬКА ЕТИКЕТА

У людей міста ми часто зустрічаємо зарозумілу опінію про їхню тонкість та виробленість їхнього побуту і в контраст вони ставлять наших селян, називаючи їх грубими, без ніякого поняття про етикету. Тим часом вже тисяча років тому обичаєвість нашого народу була глибоко розвинена, християнський світогляд додав гуманности і, коли ми приглянемося нашим селянам, які вони були перед большевицьким лихоліттям,то побачимо глибоку й тонку етикету. Уся їхня етикета — це шанoблива постава до інших, це елементи гуманности на глибоко релігійних відчуваннях і вірі та пошані до Бога. І чи їхня хата була під стріхою, чи дахівкою, чи вже під бляхою — завжди притаманною була їм незвичайна привітливість.На їхніх обличчях не раз втомлених і пойнятих журою, коли ви заходили до їхньої хати — завжди появлялася гостинна усмішка. Звідтіля напевно наші давні приповідки: „Чим хата багата, тим рада", „Гість в дім, Бог у дім".

Наші села не пишалися, як в Англії, рівно підстриженими травниками, штудерно зформованими кущами, зате перед кожною хатою свобідно і струнко росли мальви п'ялися до сонця соняшники, просмикувався петрів батіг, гірляндами обвивалися настурції, полум'яно усміхались чорнобривці. И пахнуло медом і вощиною, прохоплювався із садів аромат груш і яблук, а вишні перегинали дерева й просто горнулись у жмені. Хати були чисто побілені (білилося їх звичайно раз на рік, перед Великодніми Святами, жадна порядна ґаздиня не обминала цього звичаю), біля них були вигідні присьби, подвір'я завжди були старанно прометені.

В хаті кругом стола стояли лавиці. Коли бувала гостина — на столі лежала біла скатерть, піч завжди була вибілена, на вікнах стояли кухлики з квітами. Скриня заслана килимом, Навпроти стола — образи святих,обведені взористими рушниками й обтикані васильками, гвоздиками, чорнобривцями, а подекуди м'ятою та материнкою. При стіні мисник, а на сволоці, по декотрих хатах вирізьблений напис: „Най добро буде в хаті".

Наші побожні селяни звичайно вітались словами: „Слава Ісусу Христу!" — Відповідалося: — „Слава навіки!". Або: „Дай, Боже, здоров'я", і приходила тоді відповідь: — „Дай, Боже, й вам"! До тих, що працювали на полях, перехожі кликали: „Боже, помагай!", а вони, хоч втомлені, завжди випростували зігнуті спини і відповідали: „Дай, Боже, й вам"!

Ще заки увійти у хату, перед порогом ґазда скидав шапку, негідно бо входити з накритою головою. Не так, як то не раз водиться тепер, коли чоловіки лише торкаються одним пальцем капелюха, не скидаючи його Коли на наші села прийшли большевики, що не мали звичаю скидати шапки, селяни казали: „А правду пророчили старі люди, що у наш край анцихристи прийдуть". Не раз таки їх спонукували скидати шапки: „А тебе, небоже, як батьки вчили?"

Чи на возі, чи пішки перед кожною церквою чи „фіґуркою" скидали селяни шапки; скидали їх, коли зачинався цвинтар, а вбирали аж тоді, коли промайнули останні хрести на гробах.

Перед кожною їжею молилися перед образами, бо „слід подякувати за хліб святий Тому, що на небі"... Але це інколи не перешкоджало, не перериваючи молитви дати прочуханця малому, коли він крутився під ногами; потім зверталася ґаздиня до гостей: — „Вибачте мені і хай Господь вибачає, але бахура треба вчити розуму відразу на гарячім".

Коли в обід заходив до ґазди гість, відбувалось таке привітання:

Гість: — Слава Исусу Христу, або хліб - сіль!

Господар: — Слава навіки!

Гість: — Час на обід!

Господар: — Заживайте здорові, хай Бог благословить.

Господиня обтирала уявний порох з лавки, хоча лавка була бездоганно чиста, і зверталась до гостя: — „Прошу покірно, сідайте!" А гість відповідав: — „Сяду, хай і свати у вашому домі сідають". — Коли була в гостях дівчина й присідала на краєчку лавки, господиня пересаджувала: — „Так не годиться — старов дівков будеш"...

На столі завжди стояли хліб та сіль. Заки краяти хліб, ґаздиня хрестила його, на знак великої до нього пошани, на свята запивали їжу горілкою, а тоді появлялись вареники з мачанкою чи сметаною, печена курка. Борщ їли „вголос", для „доброго фасону" і по обіді втиралися рукою, ґазди ще й крякнувши, на знак, що ґаздиня всіх вдоволила і ніхто від обіду не встає голодний. А як можна було встати голодним, коли ґаздиня усе підсувала страви, приговорюючи — „Їжте здорові". — На закінчення обіду знову хрестилися і низько схи-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Любов Дражевська

ПАМ'ЯТІ ВОЛОДИМИРА КЕДРОВСЬКОГО

(7)

Кедровський був призначений отаманом для спеціяльних доручень при наказному отамані Осецькому. Дістав наказ виїхати на фронт до окремих військових частин, щоб дослідити становище. Враження були сумні, і Кедровський запропонував утворити при армії комісаріят, відповідальний за заведення порядку. Уклав проєкт, почалися розмови. Розгорілась кампанія проти утворення комісаріяту. Проти була і частина військових фахівців, і різні „отамани", і ворожі чинники, що проникли в армію, і розкладені елементи. Але уряд, провідні партії і краща частина військових бачили вихід із безладдя в запровадженні контролі армії збоку Уряду. Назву „комісаріят" змінили на „державний інспекторат".

Державний і н спекторат був затверджений законом Уряду УНР з 13 травня 1919 року, разом з положенням про нього. В положенні говорилось, що „завданням державного іспектората є стежити за своєчасним і точним виконанням усіх наказів центральної військової влади, перестерігати і в пні винищувати демагогічність, саботаж, розпусту, мародерство, грабіжництво та недбале відношення до служби, а також [стежити] за тим, щоб не було господарських зловживань у частинах та інституціях." Інспекторат мав нещадно боротися з погромами.

16-го травня Кедровський дістав наказ Петлюри приступити до виконання обов'язків державного інспектора Армії. Завдання було тяжке і невдячне: вносити лад у безладдя, викривати провокаторів, протистояти розгуляній стихії. Кедровкий організував апарат, в кожній частині мав бути інспектор. Людей бракувало.

Робота була напружена й нервова. Кедровському довелося бути на перехрестях історичних шляхів. Доводилося плисти проти течії — демагогів, провокаторів, п'яниць. Були справи великі і малі: павутиння чужої агентури і малі крадіжки. Часом військовики вищих ранґ протестували проти втручання інспекторів. Кедровський був постійно в роз'їздах. Пише: „Все при праці... Лише виббереш вільну хвилину, спиш на столі в канцелярії і н спектури... Всі ми остаточно вимотували сили, лише нервами та силою духу трималися... А навколо — герої і дезертири, чесні, ідейні люди, люди самопосвяти і злодії, провокатори та шпигуни. Дрібні амбіції. Різні явні і тайні, свідомі і несвідомі вороги української визвольної боротьби, що хотіли гальмувати справу".

У своїх спогадах Кедровський дає приклади великого геройства Української Армії, як перехід її від Кременця до району Проскурова — Кам'янець-Подільська, згадує бої за Проскурів, за переправу через ріку Случ, під Старо-Костянтиновим та інші. Пише про видатних генералів, про героїв старшин і козаків. З скорботою згадує хвороби, від яких козаків гинуло більше, ніж від куль. Закінчуючи спогади про інспекторат, пише: „Все невідрадне було вкрите безмежною славою, геройством, самопосвятою і відвагою тієї частини армії, яка прапор боротьби за українську державність несла ввесь час та всі наступні роки, чи то перебуваючи на полях бою України, чи за дротами в польських таборах, чи в розсіянні на вигнанні".

Спогади В. Кедровського „1919 рік" не слейні і не прикрашені. Вони подають багато фактичного матеріялу, і їх цитують мемуаристи (І. Мазепа, Б. Мартос) і дослідники. Зокрема вони цінні тим, що Кедровський, який був близький до Петлюри, любив його і високо шанував, не забронзовує Петлюру, а пише про нього, як про живу людину, часом критикує, наводить багато розмов з Петлюрою. Треба, щоб ці спогади вийшли окремою книжкою.

**

На початку 1920 року В. Кедровський був призначений послом УНР до Латвії, Естонії та Фінляндії. Виїхав разом з дружиною до Риги, де зорганізував посольство. На початку 1921 року посольство було злiквідоване. На останніх щаблях життя Кедровський готував до друку спогади з своєї дипломатичної праці у Прибалтиці.

**

У квітні 1921 року Кедровський приїхав до Відня, де тоді гуртувалась українська еміґрація. Оселився у Бадені коло Відня. Зразу взявся за записки і на свіжу пам'ять та повний гарячих емоцій описав події 1917-19 років, як їх бачив. Часто бував у Відні. Вступив до Союзу українських письменників і журналістів ,був обраний до ревізійної комісії Союзу. Писав статті до українських періодиків і був співредактором тижневика „Воля".

У 1922 році Кедровський був одним із організаторів конференції у к р а ї нських парляментарів, що відбулась у Відні з приводу Міжнародної Конференції у Ґенуї. В 1922-23 р. був головою Українського Товариства Прихильників Ліґи Націй, що в 1922 році було визнане дійсним членом Міжнародного Товариства Прихильників Ліґи Націй.

В „Обрисах минулого" згадує: „Все політичне життя української еміґрації у Відні проходило в дискусіях у каварнях, які заступали для нас політичні клюби..." Також пише про зустрічі з О. Олесем, П. Карманським, Є. Чикаленком, С. Черкасенком та іншими. Згадує про розкладову роботу большевиків серед української еміґрації, зокрема про своє побачення з Юрієм Коцюбинським, який пропонував Кедровському повернутися на Україну, обіцяючи йому широкі можливості праці.

Та шлях В. Кедровському стелився за океан.

**

У листопаді 1923 року подружжя Кедровських приїхало до ЗСА, до міста Гартфорду в стейті Коннектикат Але там було тяжко дістати працю, тому переїхали до Ню Йорку. В 1924 році Кедровський почав працювати тесляром на будівництві: згодилась наука з мореплавної школи, де вчився будувати кораблі. Кедровські жили в слов'янському районі Ню Йорку. Він зразу ж намагався увійти в українсько-американське життя, але тут зустрів труднощі: згуртовані в українських організаціях, тисячі людей походили з Західньої України, у проводі були лише галичани. Більшість іміґрантів-наддніпрянців була розпорошена або належала до російських церков та організацій. Ті одиниці, що хотіли увійти до українських організацій, зустрічали настороженість та ворожість.

Про свої перші враження від Америки Кедровський писав Петлюрі. Із відповіді Петлюри на лист Кедровського з 5-го серпня 1924 р. (надр. у книжці „Симон Петлюра. Статті, листи, документи", Ню Йорк, 1956) видно, що Кедровський нарікав на провінційність галичан-іміґрантів і на те, що „наддніпрянські шанси" стоять зле серед американських українців. У тому ж листі Петлюра давав Кедровському поради щодо роботи серед українців в Америці, щоб вони могли відіграти належну ролю в час ренесансу українського державного руху.

(Далі буде)

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ПОВІДОМИВ, що військовий еквадорський корабель зробив попереджуючий постріл по неозброєному американському вантажному судні, але на тому інцидент і закінчився, американське судно поплило далі за своїм маршрутом. Американський амбасадор запротестував проти цього випадку, і уряд Еквадору відразу ж попрохав пробачення. Еквадор вимагає, щоб ЗСА визнали його води „територіяльними" аж до відстані 200 миль від берегів Еквадору.

Відбувся Пленум Крайової Управи ТУСМ ЗСА

Милвокі, Віск. — Члени Крайової Управи Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського — голова КУ Богдан Футала, голова Осередку Діяльности ТУСМ в Чикаґо Олесь Черень, Борис Потапенко — заступник голови КУорави та член Крайової Контрольної Комісії Ярослав Верещак, відбули зустрічі з членами клітин Осередків Діяльности ТУСМ на Заході: у Чикаґо, в Милвокі, Віск., у Міннеаполісі, Мінн.; крім того в ОД ТУСМ у Дітройті проведено контролю праці. В днях 30 і 31 січня 1971 р. в Осередку СУМА ім. М. Павлушкова в Чикаґо відбулась перша частина Пленарних засідань Крайової Управи ТУСМ ЗСА для західніх стейтів. Їх започаткував молитвою о. Маріян Бутринський, котрий в суботу 30-го січня, разом з членами Управи та сотнями молоді брав участь у великій демонстрації в Чикаґо, організованій ТУСМ в обороні молодого історика Валентина Мороза.

Учасники Пленуму вислухали привіти: о. Маріяна Бутринського від парафії св. Володимира і Ольги Помісної Української Церкви в Чикаґо, Уляни Целевич від Головної Управи ОЖ ОЧСУ і Української Станиці АБН, Олеся Череня від Головної Управи і Головної Булави Дружинників СУМА; інж. Левицького від Українського Визвольного Фронту у Чиdаґо, Омеляна Лоґуша від Українського Визвольного Фронт у Милвокі, Надії Голяш від Відділу ОЖ ОЧСУ у Чикаґо - північ, інж. Степана Голяша від Відділу Т-ва кол. вояків УПА у Чикаґо; д-ра Павла Надзікевича від Осередку СУМА ім. Миколи Павлушкова у Чикаґо, Романа Ґоляша від Міжосередково Дружини Суспільників СУМА „Сибірські Вовки", Дарки Білик від Міжосередкової Дружини Суспільників СУМА „Карпатські Громи", інж. Романа Віґуна від 8-го Відділу ООЧСУ у Чикаґо та д-ра Кобилецького від Щаднично - позичкової Спілки „Певність" у Чикаґо. О. Лоґуш при привіті передав Крайовій Управі на руки голови 100 дол. від клітини ОУВФронту у Милвокі на Фонд Акції ТУСМ в обороні Валентина Мороза; Спілка „Певність" через свого представника задеклярувала теж 100 дол.

Зареєстрованих дійсних членів ТУСМ, разом із гостями, було приблизно 100 осіб. Від Крайових Керівних Органів участь брали: д. Богдан Футала — Голова Управи, д. Борис Потапенко — Заступник голови Управи, д. Мирослав Хрін — Голова ОД Тусм у Дітройті, д. Олесь Черень — голова ОД ТУСМу Чикаґо і член Контрольної Комісії, д. Ярослав Верещак — член Контрольної Комісії. В першій частині звітували голови ОД ТУСМ у Чикаґо і Дітройті. Потім учасники автобусами від'їхали на площу „Сивик Сентер" під скульптуру Пікасса, у центрі Чикаґо на демонстрацію проти засудження Валентина Мороза. Демонстрація відбулась в годинах від 3 до 5 п.п. і про неї вже повідомлялось. Після успішної демонстрації тривав Пленум. Учасники взяли під дискусію попередні звіти та вислухали доповідь проф. д-ра Катерини Кохно (сеніор ТУСМ) з Пітсбурґу. Живою дискусією над доповіддю закінчились наради першого дня. У вечері відбулася забава.

У неділю о годині 10-ій рано почато третю сесію, на якій д-р Дмитро Штогрин (сеніор ТУСМ) з Шампейн виголосив доповідь на тему „Українська захалявна література". Б. Футала виголосив доповідь на тему „Плян праці ТУСМ в ЗСА до Четвертого Крайового З'їзду". Відбулась жвава дискусія над доповідями та був прийнятий плян праці на друге півріччя. Справи організаційні, академічні та 100-річчя велетня слова Лесі Українки поставлені в центрі уваги.

Відспіванням Українського Національного Гимну Пленум було закрито. Водночас Служба Божа в Парафії св. Володимира і Ольги Помісної Української Церкви була відправлена в намірені української студіюючої молоді. Студентів відвідали представники Литовської визвольно - революційної студіюючої Молоді. Вони закликали ТУСМ до тісної співпраці.

Крайова Управа Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського видає для потреб членства, студентів і громади: журнал „Фенікс" за редакцією д-ра Миколи Богатюка, „Студентську Думку", за редакцією Володимира Будзяка, а неперіодично — „Сторінку ТУСМ", що її редагує Християна Кульчицька.

В Денвері відбудеться річна конференція...

(Закінчення з 1-ої стор.)

риканських славістів, які цікавляться українською проблематикою. Сесія відбудеться вечором в четвер, 25-го березня, в залі Еспен Гільтонського готелю, а її продовження в суботу вечором, в залі Денверської публічної бібліотеки. В часі тривання конференції буде також окрема виставка українських наукових видань, у приміщеннях Гільтонського готелю.

Не менш важливою для української спільноти є також окрема сесія, присвячена вивченню національного питання в СССР. Ця сесія відбудеться в четвер після обіду, 25-го березня, під проводом голови комітету проф. Ст. Горака з участю п'ятьох дискутантів, Одним з доповідачів на цій сесії є проф. Любомир Винар, який говоритиме на тему українсько-російської конфронтації в історичній перспективі. Для вивчення національного питання в СССР матиме також ділову сесію для обговорення організаційних справ та обід для членства і запрошених гостей.

Очевидно, в рямках з'їзду, відбудеться і цілий ряд інших сесій важливих для нас своєю проблематикою. Для ілюстрації можна згадати дві сесії, присвячені розгядові історії середновіччя (на жаль, без участи українських доповідачів), цікаво запланована сесія про літературні течії 19-го ст., про розвиток соціології в СССР, тощо. В суботу ранком відбувається також окрема сесія, присвячена вивченню бібліотечних фондів, з участю українських бібліотекарів, Питання належної української наукової політики є одним з найважливіших для нашої діяспори, про що свого часу досить обширно писав проф. Кубійович. При відповідній співучасті українських учених у цій важливій славістичній конференції ці справи можна буде відповідно продискутувати, та намітити конкретні заходи для дальшої розбудови українознавчих студій у ЗСА і Канаді.

Богдан Винар

100-ліття з дня народження КАТЕРИНИ КОЗАК

Головна Канцелярія УККА одержала з м. Роземонт, Па. цікавого листа, зміст якого подаємо нижче:

До
Українського Конґресового Комітету в Ню Йорку.

З нагоди 100-ліття з дня народження нашої Мами Катерини Козак, в імені родини, пересилаю чек на 25.00 долярів.

З правдивою пошаною
Марія Каплиста

Український Конґресовий Комітет Америки щиросердечно вітає й поздоровляє Вельмишановну Пані КАТЕРИНУ КОЗАК з нагоди 100-ліття з дня її народження та бажає ще багато років щастя та здоров'я в Родині дбайливої й жертвенної пані Марії Каплистої.

ПОДЯКА

ОКРУЖНА РАДА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ РОЧЕСТЕРСЬКОЇ ОКРУГИ

складає цією дорогою щиро-сердечну подяку Шановним ЗАМІСЦЕВИМ мистецьким силам, які Своїми виступами причинилися до високо-культурного рівня

СВЯТОЧНОГО КОНЦЕРТУ

для звеличання пам'яті великої поетеси ЛЕСІ УКРАЇНКИ, що відбувся в Рочестер, Ню Йорк в неділю, дня 28 лютого 1971 року в приміщенні Істридж Гай Скул.

В першу чергу дякуємо, усім відомій артистці-співачці, пані ГАЛИНІ МИНАЇВ-АНДРЕАДІС з Ню Йорку за її гостинний виступ із сольовими точками;

артистці українських театрів, пані ІРИНІ ЛАВРІВСЬКІЙ з Бофало за її гостинний виступ ОСОБИСТО в ролі ІФІГЕНІЇ, як рівнож за постановку „Іфігенії в Тавриді" при співучасті панян: Марти Перейми, Марти Гавриляк, Зірки Чмоли, Лізи Шрамель, Роми Стецьків і Оленки Чмоли з Бофало;

панові ЮРІЄВІ ЛАВРІВСЬКОМУ — мистецькому керівникові і диригентові ЖІНОЧОГО ХОРУ з Бофало, та усім ВП. Паням Хористкам за їхній безінтересовний виступ на концерті;

особлива подяка за мистецьке оформлення сцени до цілого концерту, включно з портретом Лесі Українки, а зокрема за оригінальні декорації до „Іфігенії в Тавриді" — які залишили незабутнє враження на усіх глядачах, — артистові маляреві панові МАРІЯНОВІ БОРАЧКОВІ з Бофало.

Участь вище вимінених мистецьких сил з Ню Йорку і Бофало та їхній оригінально і влучно підібраний репертуар, причинилися у значній мірі до високо-мистецького рівня концерту, а Шановні Учасники зложили своїм виступом в Рочестері ще один поклін великій поетці українського відродження!

Місцевим Виконавцям програми, як рівнож усім тим, що муравлиною працею у підготовці імпрези, в який небудь спосіб причинилися до її успіху, за жертвенність, труд та співпрацю, просимо прийняти вислови нашої глибокої вдячности.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого Начальника „Маслосоюзу"

бл. п. Романа Клоса

на пресовий фонд пластового журналу „Юнак" складають бувші працівники „Маслосоюзу" в Станиславові:

Інж. Михайло Хрововят	$ 5.00	В. Іванусa-Бойчук	$10.00
Галя і Ярема Попель	25.00	Софія Скоп-Манорик	15.00
Анна Наконечна	10.00	Данило Пісецький	10.00
Зеновія Камінська	10.00	Ярослав Добровольський	10.00
Ольга Захарія	10.00	Степан Зубаль	10.00
Іванна Рудакевич	5.00	А. Заславський	10.00
Анна Ліськевич	10.00	Разом:	$140.00

Збірку переслав пан Степан Зубаль.

Замість квітів на могилу

бл. п. Тані Рауш-Рудакевич

зложили 50.00 долярів
на Фонд Катедри Українознавства
при Гарвардському Університеті.

Atlanta, Ga. Д-р Мирон і Люба КУЧМАК

Замість квітів на могилу
бл. п. д-ра ВАСИЛЯ БІЛЕЦЬКОГО
жертвують для ОПДМЛ „Нашим дітам"
10.00 долярів
Іван і Софія БІЛОУСИ

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в суботу, 13-го березня 1971 р. з Волі Всевишнього відійшов у Вічність на 50-му році життя наш Незабутній ЧОЛОВІК, ВАТЬКО, СИН І БРАТ

бл. п. інж. ОЛЕКСАНДЕР

КРИНИЦЬКИЙ

ПАНАХИДИ у понеділок і вівторок, 15-го і 16-го березня ц. р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні О. Слотюка у Боффало, Н. Й.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ розпічнуться в середу, 17-го березня 1971 р. о год. 9:15 ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. о. Миколая, а опісля на цвинтар св. Хреста при Ridge Road, Lackawanna, N.Y.

Горем прибиті:

ТЕТЯНА — дружина
БОРИС, ОЛЕКСАНДЕР і ДАНИЛО — сини
Ватько і Брати в далекій Україні

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 13. березня 1971 р. в Дітройті, померла трагічно, в автомобілевому випадку, наша Найдорожча ДРУЖИНА і МАМА

бл. п. ЛЮБОВ з МАТКЕВИЧІВ

ТАРНОВЕЦЬКА

ПАНАХИДИ будуть відправлені 15-го і 16-го березня ц. р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Градовського в Дітройті, Міш.

ПОХОРОНИ — в середу, 17-го березня 1971 р. о год. 8:15 ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Арх. Михаїла в Дірборн, Міш., а опісля на цвинтар св. Гедвіґи в Дірборн.

Невимовним горем прибиті:

чоловік — БОГДАН
діти: УЛЯНА, ОРЕСТ, ТАРАС і ТАМАРА
шваґер — РОМАН ТАРНОВЕЦЬКИЙ з родиною
шваґрова — ДАРІЯ САВКА з родиною
родини: ВУКОЄМСЬКІ, МОРОЗИ, ТРУШ і ГОРСЬКІ
Дальша і близька Родина на еміграції і в Україні

Ділимося сумною вісткою з Українським Громадянством, що в дні 13-го березня 1971 року, несподівано відійшов у Вічність в Бофало, Н. Й.

бл. п. інж. ОЛЕКСАНДЕР

КРИНИЦЬКИЙ

довголітній член і меценат Фонду Катедри Українознавства в Гарвардському Університеті.

Горем опечаленій Дружині і Синам
УПРАВА БОФАЛІВСЬКОГО ВІДДІЛУ ФКУ
складає щирі вислови співчуття.

НЕЗРІВНЯНИЙ „КВІТ ПАПОРОТІ" В НЮАРКУ

Український національний танок із 1-го акту „Квіту папороті"

Діловий Комітет постановки балету - казки „Квіт Папороті" повідомляє, що успішно проходить і завершується кінцева фаза підготовки — цієї направду захоплюючої культурно - мистецької імпрези, яка відбудеться в неділю 21-го березня ц. р. в годині 3-ій по полудні в великій репрезентативній залі „Симфоні Гол" в Нюарку, Н. Дж.

Українські громади довлишніх міст північного Ню Джерзі, Ню Йорку і Йонкерсу живуть під знаком цієї небувалої події, на яку то Діловий Комітет, що діє під патронатом місцевих Відділів УККА, запросив багато визначних гостей з українського й американського церковного, культурного і політичного життя.

Між іншими, запрошені єпископи і священики обох українських Церков, сестри учительки, а з американського світу губернатор Ню Джерзі В. Кейгіл, сенатори, конґресмени та посадник з довкільних міст. Запрошені теж представники чужонаціональних к у льтурних організацій та представники української й американської преси.

Ціллю постановки цієї мистецької імпрези - балету, побудованої на українській народній леґенді — пошукування чародійного цвіту щастя, є дати українській громаді, а зокрема нашій молоді пізнання й насолоду нашого балетного мистецтва, як також запізнати з ним американську публіку, а зокрема її культурних і громадсько - політичних діячів. Виявити нашу духову творчість та участь у культурному житті цієї країни, а при тому внести наш вклад в її культурну скарбницю.

Як відомо, ця прекрасна балет-казка йшла двічі з великим успіхом в м. р. в Бруклинській Музичній Академії в Ню Йорку та в Музичній Академії в Філядельфії.

Її творцем - хореографом є відома незвичайно талановита українська балерина-хореограф Рома Прийма-Богачевська. Балет - казку „Квіт Папороті" виконує її балетна школа з-понад сто молодих танцюристок із знаними танцюристами, братами Романом і Левком Строцькими з Пасейку і Славком Білим із Торонто.

Сильний п е р е дпродаж квитків вступу в поодиноких містах запевняє не тільки моральний, але також і матеріяльний успіх цієї мистецької події, чистий дохід з якої призначений для храму св. Софії в Римі, для Церкви - Пам'ятника в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., для Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців і для українських сиріт в діяспорі.

Організується доїзд автобусів з далеких міст сусідніх стейтів — головно школи українознавства, молодечі організації і жіночі.

С. В.

СЕЛЯНСЬКА ЕТИКЕТА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ляли голови перед образами. На відхідному, коли це було влітку, господарі вели своїх гостей у садок, простеляли верету, ставили полив'яну миску і накидали туди черешень чи яблук і запрошували: — „А прийдіть куме ще до нас, би скучно не було. А так і вам і нам веселіше. А може ви не дай Біг голодні?" — Ще й на дорогу зав'язували у вузлик усякі ласощі.

Незвичайно майстерні описи етикети давнього гостювання можна знайти у творах Нечуя-Левицького:

„На столи, застелені скатертями, почали ставити тарілки, поклали ножі та виделки. Кругом стола на краях послали довгі рушники для витирання губ та рук. Дід Яків накраяв цілу гору хліба, а Марченко та молодиці розносили кругом стола. Поставили пляшки з горілкою, з наливкою та пивом... Увесь час вешталися молодиці, приймаючи зі столу, а Панас Марченко (у нас сьогодні по містах — тостмайстер) п о рядкував, ходив кругом столу, наливав у чарки горілки, а в склянки пива. Дід Яків випив кілька чарок, почервонів на виду. На ньому була важка свита. Піт котився патьоками. — „Та скиньте, діду, свиту!" Але дід свити не скинув, хоч очевидячки терпів муку, бо показав би, що не знав звичайности".

Ще приклад гостини на Великдень, під церквою, цього самого автора: „На зеленій траві були простелені рушнички, або білі хустки. На рушничках стояли пляшки з медом, лежали крашанки, пироги, шматки пасок для закуски і подекуди білі пляшки з горілкою. На цвинтарі стояв шум, якийсь клекіт, але неголосний, а здержаний, як подобало святому місцю. Чоловіки й молодиці х р и с тосувались. Один кружок запрошував до себе близьких сусідів, приятелів з другого кружка. Усі частували одні других своїм медом, мінялись крашанками й писанками. Навіть старі прибрались, ніби помолодшали й покращали".

Коли у когось народжувалось немовля, — описує Н. Левицький, — на тоці, кругом чарок ставилось пригорщі калини та барвінку, найстарша жінка обдаровувала всіх ними й варенухою й яблуками та маківниками, а люди кидали їй на тарілку гроші. Пучки калини та барвінку були на те, щоб новонароджене немовля було таке гарне, як пучечки калини й барвінку, а було таке здорове, як усі плоди землі.

Смерти особливо не боялися, приймали її із стоїцизмом: — „Не сокотіться, що я стара та незадовго умирати буду. Ви молоді, а мені того віку досить, нажиламся та й відпочати треба, пощо того життя більше, коли кості старі. Та й у скрині все готове, тільки нарядити мене треба, як статечній ґаздині звичай велить. Чому мені тут більше бути, на мене там уже чекають"... — І підводила старенька очі в небо, віривши, що якраз її життя за хмарами й голубим небом. Інакше, хіба де?

Завжди у моїх спогадах оте. „Покірно прошу" або „ґречно прошу", коли господиня ставила миску й клала перед вами дерев'яну ложку. А по частуванню ще у вузлик гостинців трохи: — „А це вашим передайте, щобисте знали, що у ґаздині були". — І вже за порогом: — „Хай Пан Біг вас милує і провадить, ідіть здорові!"

І ця гостинність, привітливість стоять у пам'яті, як преясні полотна, що на травах колись білились, а на них узорами сонце, запашне зілля й доторк лагідних вітрів.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА У ВАШИНҐТОНІ І ПЛАСТОВА МОЛОДЬ ВШАНУВАЛИ 110 РОКОВИНИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

(Закінчення з 1-ої стор.)

від Блаженнішого Митрополита Іоана і Митрополита УАПЦ Мстислава та в короткому слові висловив надію,що невмируща віра Пророка у воскресіння України здійсниться і Україна воскресне у славі.

Після зворушливо виголошеної панею Інною Колос рецитації Шевченкового „43-го псалму", президент УККА проф. д-р Лев Добрянський англійською мовою підкреслив революційність Тараса Шевченка та, нав'язуючи до 200-ліття Американської Революції, закінчив своє слово українськими словами віри у перемогу Української Революції, щоб „раз на все у наше віконце засвітило ясне українське сонце".

Від імени Державного Центру УНР промовив віцепрезидент Уряду УНР в екзилі проф. д-р М. Степаненко, а від Українського Пласту станичний Балтиморської Пластової Станиці пл. сен. д-р А. Лемішка.

Після цього слідувало врочисте зложення вінків у стіп пам'ятника в такому порядку:

Від Української Православної Церкви в ЗСА і парафії св. Апостола Андрія у Вашинґтоні Преосв. Владика Марко в асисті митроф. прот. о. Юрія Гулея та членів Ради Митрополії УПЦ д-ра К. Варварова і п. В. Кулія; від Української Католицької Церкви в ЗСА і парафії св. Родини о. д-р В. Макух, ректор Української Католицької Семінарії у Вашинґтоні і всеч. о. парох М. Созанський, Ч.Н.І.,; від Державного Центру УНР віцепрезидент проф. д-р М. Степаненко в асисті сот. Петрика, сот. Негребецького й інж. Діберта; від Централі УККА президент проф. д-р Лев Добрянський; віце-президент і голова Головної Управи СУА пані Стефанія Пушкар і член Екзекутиви УККА мґр А. Чорнодольський; від Пласту станичні пластових станиць у Філядельфії пл. сен. А. Прасіцький, пл. сен. д-р А. Лемішка з Балтимору і пл. сен. І. Сось з Вашинґтону; від Осередку СУМА в Балтиморі — Данка Войтович і М. Смоляк; від Об'єднання Українців Вашинґтону його голова мґр Б. Ясінський; від Українського Музичного Інституту Америки директор школи УМІ у Вашинґтоні проф. Ольга Сушко-Наконечна і проф. Микола Недзведський в супроводі студентів УМІ з Балтимору й Вашинґтону та від господарів Свята, місцевого Відділу УККА, його голова д-р Степан Курилас в супроводі молоді. Українську Американську Асоціяцію Університетських Професорів репрезентували о. проф. Мелетій Войнар, ЧСВВ і проф. Богдан Залуцький, українську загальну і пластову пресу мґр Олександер Луцький, а радіовисильню „Голос Америки" ред. М. Дольницький та п. Я. Бігун, який між іншим пізніше награв на радіопередачу також пісні пластового співочого гуртка „Незабудьки" у Філядельфії.

Ці одногодинні врочистості закінчилися відспіванням усіми присутніми „Заповіту" Т. Шевченка.

Пластова зустріч

Після закінчення свята біля пам'ятника переїхала уся пластова молодь до одної із шкіл у Вашинґтоні, де вашинґтонська п л а с т о в а Станиця при допомозі кружка Пластприяту, який очолює цього року д-р Василь Васильківський, а головно з а в д я к и невтомній праці пань із Пластприяту під проводом пані Кічуровської гостила щиро в крузі місцевого пластунства своїх пластових гостей друзів із Філядельфії, Балтимору та делеґацію СУМА із Балтимору.

Відкрив цю 4-ту з черги пластову зустріч у Вашинґтоні станичний пластової Станиці у Вашинґтоні пл. сен. Іван Сось, вітаючи гостей коротким словом. Член Крайової Пластової Старшини і діловод преси Олександер Луцький передав привітання від КПС, підчеркуючи вагу таких спільних пластових зустрічей, для вшанування Кобзаря України та деяким пластовим гумором попередив виступ пластового аматорського гуртка під проводом п. Зенона Чайківського з Філядельфії, який вивів гумористичний монолог „Пластовий дух" у виконанні пл. юнака Олега Прасіцького та цікавий веселий скеч „Листи з табору" у виконанні наймолодших членів гуртка. Рясними оплесками нагороджували присутні виступ відомого вже співочого пластового гуртка „Незабудьки" під проводом ст. пл. Ярки Комаровської. Їхні пісні були награні також на передачу „Голосу Америки".

Святочний концерт

На закінчення цьогорічних Шевченківських святкувань у Вашинґтоні — відбудеться заходом Об'єднання Українців Вашинґтону Святочний Концерт в суботу, 20-го березня, о год. 6-ій вечора в авдиторії „Реґина Гайскул" із головною промовою професора Рутґерського Університету д-ра Івана Фізера, виступом ансамблю бандуристів під керівництвом д-ра Ігоря Масника, д е к л я м аціями учнів школи Українознавства та сопрановим сольоспівом співачки п-ні Марійки Сербин-Брездень при фортепіяновому супроводі Ждани Кравців-Скальської. С в я точний концерт відкриє вступним словом голова Об'єднання Українців Вашинґтону мґр Богдан Ясінський.

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!

Хто витриваліший — демократії чи диктатури?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

потрясення безумовно послаблюють оборонну силу цілого НАТО, а на це покладає надію в своїй невпинній аґресивній політиці СССР. І якщо европейські країни ще не втратили віри в силу свого потужного протектора — Америки — тож і в ЗСА не бракує складних внутрішніх проблем, які послаблюють їх відпорність, не згадуючи вже про труднощі зумовлені заанґажуванням у В'єтнамі. Але европейському кореспондентові немає чого писати про внутрішнє становище в ЗСА, бо про нього й так добре знають читачі „Свободи".

Висловлені вище міркування вказують на те, що „становище скрутне". Що ж можна написати такого, щоб „настрій" залишився таки „бадьорим"? Очевидно, найкраще згадати того старшину, який ще в XIX столітті під час військової ради звернув увагу свого командира на той факт, що „дощ іде також по боці ворога"...

Безумовно, становище в країнах комуністичного бльоку і в самому СССР далеко не блискуче. Останнім засвідченням цього твердження є хоч би події в Польщі, але є ще багато інших фактів, про які ми не раз писали і про які тепер згадувати зайво. Про це, очевидно, знають міродайні політики західнього світу і на це покладають надії. Покладають надії, що СССР не зважиться, через свої внутрішні труднощі, на спровокування відвертого збройного конфлікту, а може й на те, що раніше чи пізніше — без війни — не Захід, а Схід скінчить своє існування на кладовищі...

Проте, виникає питання: хто витриваліший — режими демократії чи режими диктатури? Диктатури послуговуються такими засобами терору і репресій, на які немає місця в демократіях. До того — в країнах комуністичного бльоку і в неросійських республіках СССР у рішальний момент приходить до слова військо, що стоїть на послугах російсько-совєтського імперіялізму. Чужоземним воякам легше зважитися стріляти на „інородців", ніж на власних земляків. І ще одне: комуністичний провід в СССР активно допомагає всяким ворохобницьким рухам у країнах демократії. Збоку ж Заходу на адресу антирежимних чи антиросійських рухів в комуністичному бльоці чуються хіба лише платонічні вислови співчуття. Це те, що мусять мати на увазі політики Заходу і ввести в калькуляцію, укладаючи пляни своїх відносин з СССР.

100-ЛІТТЯ УКРАЇНКИ

Торонто. — Шестеро дочок, 34 внуків, 67 правнуків та 9 пра-правнуків має тепер столітня українка в м. Вайкинґі, п-і Марія Дохняк, яка прибула до Канади з родиною в 1904 р. і займалася управою землі біля містечка Брус. З першим чоловіком мала 12 дітей, а по його смерті вийшла заміж за Андрія Дохняка, який також помер, у 1962 р. Родина й знайомі урочисто відзначили 100-ліття з дня народження п-і Марії Дохняк, можливо, найстаршої віком української піонерки в Канаді.

ТАРЗАН, Ч. 6526. Тарзан і Вамбі відлітають до батузів

Я бачив, Тарзане, раніше небесну машину, але не таку, як оця! Я буду першим бонгом, який їде через небо, як птах!

Мій достойний батько, пане, забуває, що я, Абуззі, подорожував літаком з Африки до Англії, коли він вислав мене до школи англійського чоловіка... але не позбавляймо його, пане, його приємности. Він напевне є першим вождем бонґів, пане, який летить до країни батузів!

Я готов, сотнику Дикий Коте!

Я сяду з вами, пане, щоб ми могли поговорити про багато справ! Я дуже охочий вивчити всі справи, всі справи!